

Útvar hodnoty za peniaze

Ministerstvo financií SR / www.finance.gov.sk/uhp

Hodnota za peniaze projektu

I/64 Žilina – Topoľčany

November 2020

Operačný program
**Efektívna
verejná správa**

Európska únia
Európsky sociálny fond

Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu

Jedným zo zadaní projektu Hodnota za peniaze je ekonomicky posudzovať plánované verejné investície. Tento materiál je hodnotením Ministerstva financií SR k pripravovanému projektu na základe § 19a zákona 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Hodnotenie pripravili Rastislav Farkaš, Štefan Kišš, Juraj Mach a Patrik Turzák na základe štúdie uskutočniteľnosti projektu.

Zhrnutie projektu

- Slovenská správa ciest pripravila štúdiu uskutočniteľnosti (ŠU) pre modernizáciu 105 km ciest I/64 medzi Topoľčanmi a Žilinou a I/18 a I/60 v Žiline. Štúdia hodnotí minimálne varianty s nákladmi 188 mil. eur a preložky s nákladmi najviac 505 mil. eur.
- Projekt je rozdelený na 9 samostatných úsekov v rôznych štádiách prípravy. Na niektorých úsekoch je navrhnutých viac stavieb, ktoré je možné realizovať a pripravovať samostatne. Najbližšie k realizácii majú dostavba I. etapy obchvatu Prievidze, pre ktorú je vypracovaná dokumentácia na stavebné povolenie a prebiehajú výkupy pozemkov a obchvat Porúbky a Lietavskej Lúčky s vypracovanou dokumentáciou na realizáciu stavby.
- Mimo obcí prejde cestou I/64 najviac vozidiel v okolí Žiliny a Prievidze (11-13 tis. denne). Najzaťaženejšie sú cesty v Prievidzi (16-18 tis. vozidiel denne). Na väčšine ostatných úsekov prejde 5-9 tis. vozidiel denne, Fačkovským sedlom medzi Hornou Nitrou a Rajeckou dolinou menej ako 3 tis. vozidiel denne. Podiel ťažkej dopravy je približne 10 %.
- Cieľom projektu je zvýšiť bezpečnosť a kvalitu dopravného spojenia. ŠU navrhuje pre každý úsek minimálne dve alternatívy: modernizáciu pôvodnej cesty a preloženie cesty mimo obce. Pre každý úsek je spracovaná samostatná analýza nákladov a prínosov (CBA). Pre samostatné a dopravne nezávislé stavby nie sú spracované samostatné CBA.

Stanovisko MF SR

- ŠU posudzuje pri každom úseku minimálne dve alternatívy: obvykle modernizáciu pôvodnej cesty a novú preložku. V niektorých prípadoch sú v jednej alternatíve navrhnuté viaceré nezávislé stavby, čo je v rozpore s dobrou praxou.
- Pre chyby v dopravnom modeli, odhadoch nákladov a spracovaní CBA nie je možné dostatočne presne vyhodnotiť ekonomickú návratnosť žiadneho z projektov.
- Dopravný model obsahuje nepodložené predpoklady umelo zvyšujúce počty vozidiel, dopyt nezodpovedá očakávanému vývoju automobilizácie a počtu obyvateľov. Model neodráža technické riešenie obchvatov Partizánskeho a Rajca.
- Pre väčšinu hodnotených úsekov nie sú vyčíslené celkové investičné náklady, ktoré by zahŕňali aj ostávajúcu projektovú prípravu a výkupy a prenájmy pozemkov.
- Väčšina nových ciest je navrhnutá v šírke 11,5 m aj keď pre viaceré úseky cesty I. triedy mimo medzinárodných ťahov vzhľadom na očakávané intenzity postačuje 9,5 m. Podľa českých cenových noratívov sú cesty kategórie C9,5 o 20 % lacnejšie ako širšie C11,5.
- Použitie priemerných zmluvných jednotkových cien projektov NDS môže znížiť náklady na obchvat Porúbky a Lietavskej Lúčky o 9,5 mil. eur (21 % z 46,1 mil. eur) a na obchvat Prievidze minimálne o 7,6 mil. eur (35 % z 21,7 mil. eur). Potenciál úspory na nebenchmarkovaných položkách prievidzského obchvatu je ďalších 3,9 mil. eur.
- V procese hodnotenia projektu SSC znížila odhad nákladov na 4 km dlhý IV. okruh Žiliny z 725 mil. eur na 108 mil. eur opravou jednotkových cien. Pri dosiahnutí cenovej úrovne diaľnic NDS bez tunelov s podobnou objektovou skladbou je možné zníženie odhadu nákladov o ďalších 52 mil. eur (48 %).
- CBA vychádza z chybného dopravného modelu a nie je spracovaná podľa metodiky MDV SR. Pre samostatné a dopravne nezávislé stavby nie sú spracované samostatné CBA. V nulovom stave na úseku Rajčany – Partizánske – Nováky nie je zahrnutá R2, ktorá ale je zahrnutá v projektovom stave, pre čo nie je možné oddeliť vplyv I/64 na budúcu dopravu od efektu R2.
- ŠU nezohľadňuje vzájomné vplyvy ďalších pripravovaných investícií v regióne (R2 a R8).
- ŠU pri modernizáciách ciest navrhuje prebudovanie železničných priecestí na mimoúrovňové a zmeny usporiadania križovatiek, ktoré nie sú zdôvodnené a zvyšujú náklady.

Odporúčanie MF SR

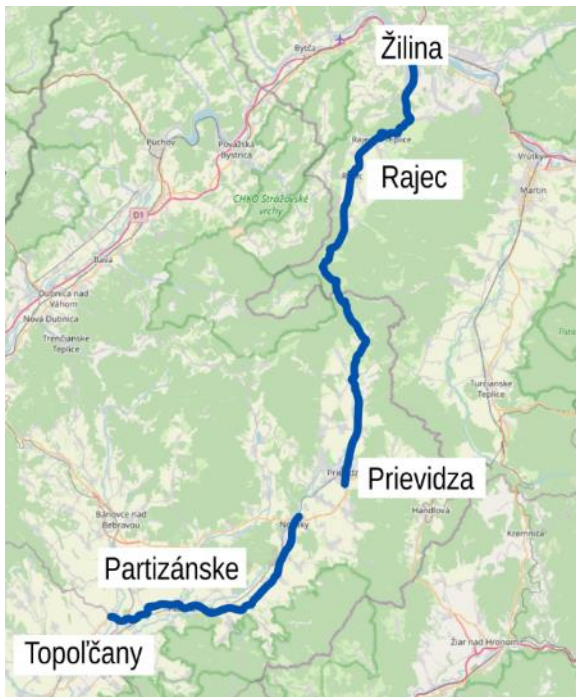
- Pred akýmkoľvek ďalším postupom opraviť dopravný model a odstrániť nedostatky v CBA. Samostatne a v súlade s metodikou posúdiť najmä stavby vo vysokom štádiu rozpracovanosti: obchvat Porúbky a Lietavskej Lúčky a dostavbu I. etapy obchvatu Prievidze.
- Vyčísliť celkové investičné náklady jednotlivých stavieb, ktoré okrem stavebných nákladov zahrnú aj náklady na ostávajúcu projektovú prípravu a výkupy a prenájmy pozemkov.
- Znížiť odhady nákladov na úroveň benchmarku ÚHP. V ďalšej príprave znížiť náklady projektov vo vysokom štádiu rozpracovanosti: obchvat Porúbky a Lietavskej Lúčky o 9,5 mil. eur; dostavba I. etapy obchvatu Prievidze o 7,6 mil. eur.
- Posúdiť návrh nových ciest aj v kategórii C9,5 namiesto C11,5, s ohľadom na potrebnú kapacitu cesty.
- Optimalizovať technické riešenia modernizácií ciest návrhom a posúdením lacnejších úprav križovatiek a zachovaním železničných priecestí.
- Zabezpečiť porovnanie riešení z rôznych ŠU spracovaných SSC, NDS a ŽSR v regióne Hornej Nitry použitím jednotných podkladov. Do budúcnosti pripravovať komplexné ŠU, ktoré v každom skúmanom regióne vyhodnotia všetky módy dopravy. (úloha MDV SR)
- Priebežne opravovať cesty a udržiavať ich v dobrom stave.

Popis projektu

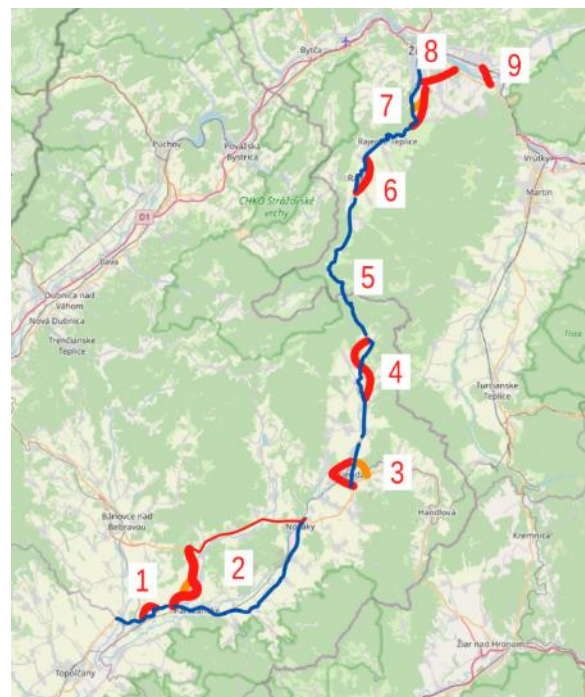
Slovenská správa ciest (SSC) pripravila štúdiu uskutočniteľnosti (ŠU) pre modernizáciu 105 km ciest I/64, I/18 a I/60 medzi Topoľčanmi a Žilinou. Štúdiá navrhuje modernizácie s odhadom nákladov 188 mil. eur a preložky s odhadom nákladov 505 mil. eur. Posudzovaný koridor začína pri obci Rajčany a pokračuje cez Partizánske, Nováky, Prievidzu a Rajec do Žiliny (Obrázok 1).

Projekt je rozdelený na 9 úsekov v rôznych štádiách prípravy. Najbližšie k realizácii majú dostavba I. etapy obchvatu Prievidze, pre ktorú je vypracovaná dokumentácia na stavebné povolenie a prebiehajú výkupy pozemkov a obchvat Porúbky a Lietavskej Lúčky (privádzač k D1) s vypracovanou dokumentáciou na realizáciu stavby. Územné rozhodnutie má II. etapa prievidzského obchvatu a most cez Váh na I/18. Pre obchvaty Kľačí, Rajca a Šuje bola spracovaná dokumentácia pre územné rozhodnutie.

Obrázok 1: Hodnotené úseky ciest I/64, I/60 a I/18

Obrázok 2 : Rozdelenie hodnotenej cesty na úseky

Zdroj: OSM, ŠU, spracovanie ÚHP

Ciele projektu

Cieľom projektu je zvýšiť bezpečnosť a kvalitu dopravného spojenia v riešenom území. V súčasnosti cesta I/64 prechádza viacerými obcami, má nevyhovujúcu šírku a smerové vedenie.

Súčasná dopravná situácia

Najzaťaženejšie sú cesty v Prievidzi, ktorými podľa celoštátneho sčítania dopravy 2015 prejde 16-18 tis. vozidiel denne. Mimo obcí najviac vozidiel prejde cestou I/64 v okolí Žiliny a Prievidze (11-13 tis. denne). Na väčšine ostatných úsekov prejde 5-9 tis. vozidiel denne, Fačkovským sedlom medzi Hornou Nitrou a Rajeckou dolinou menej ako 3 tis. vozidiel denne. Podiel ťažkej dopravy je asi 10 %.

Podľa cestnej databanky SSC je cesta I/64 úzka a jej povrch v zlom stave, čo znižuje kapacitu, rýchlosť a bezpečnosť premávky. Šírka cesty je 7,5 – 9 m, cesty I triedy by mali byť široké aspoň 9,5 m. Na ceste je málo súvislých úsekov v aspoň uspokojivom stave.

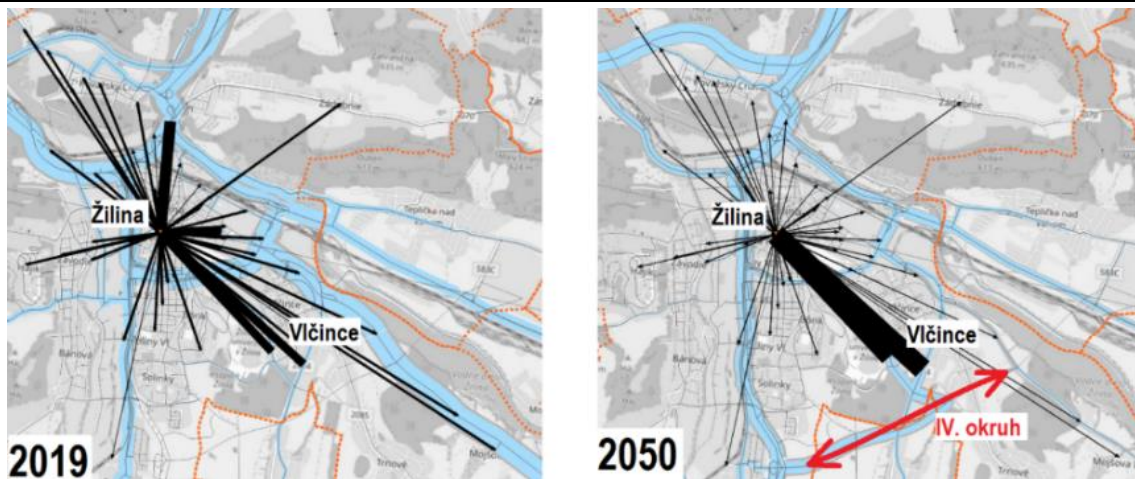
Prognóza dopytu

Pre dopravnú prognózu bol vypracovaný multimodálny štvorstupňový dopravný model založený na modeli Žilinského samosprávneho kraja. Model bol rozšírený o ďalšie zóny v koridore cesty I/64. Pre ŠU boli vykonané profilové, križovatkové a kordónové prieskumy. Profilové prieskumy boli použité pre kalibráciu modelu. Nie je jasné, či križovatkové a kordónové prieskumy boli využité pri kalibrácii alebo validácii. ŠU modelom overila aj potenciál zlepšenia kvality a ponuky železničnej dopravy na tratiach Prievidza – Jelšovce a Žilina – Rajec.

Dopravná prognóza nie je použiteľná pre objektívne hodnotenie navrhovaných variantov. Prognóza v okolí Žiliny a Prievidze je ovplyvnená nerealistickými a neodôvodnenými zásahmi do modelu, ktoré umelo zvyšujú dopyt po navrhovaných stavbách. Očakávaný dopyt tiež nezodpovedá známym trendom rozvoja automobilovej dopravy a vývoja demografie. Modely obchvatov Partizánskeho a Rajca sa odlišujú od technických návrhov.

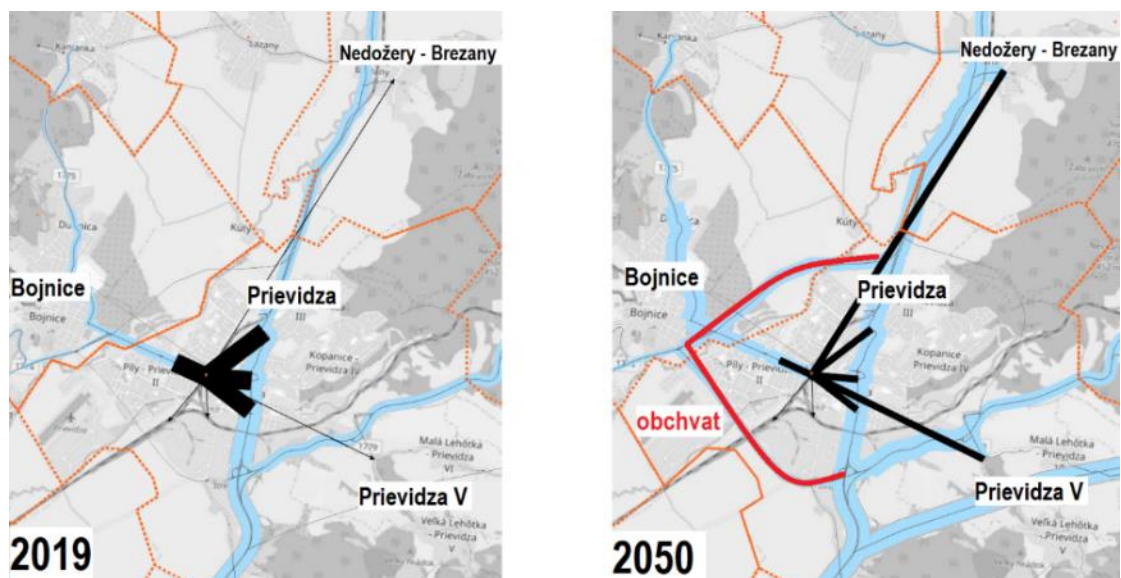
Dopravný model nezohľadňuje vplyv prípadnej výstavby preložky cesty I/64 v úseku Nitra – Bánovce nad Bebravou (R8), ktorá môže ovplyvniť najmä okolie Partizánskeho. Na ostatné hodnotené úseky cesty I/64 sa očakáva len malý vplyv. Štúdiu uskutočnitelnosti R8 pripravuje NDS. Štúdiu boli málo koordinované a nevychádzajú z rovnakých dopravných prognóz.

Obrázok 3: Smerovanie dopravy do/z Žiliny (konektory). Hrúbka čiary vyjadruje relatívny objem dopravy

Zdroj: dopravný model, spracovanie ÚHP

Obrázok 4: Smerovanie dopravy do/z Prievidze (konektory). Hrúbka čiary vyjadruje relatívny objem dopravy

Zdroj: dopravný model, spracovanie ÚHP

Zásahy do smerovania dopravy v Žiline a Prievidzi

Model bez vysvetlenia predpokladá výraznú zmenu smerovania dopravy do/z Prievidze a Žiliny, čo nadhodnocuje dopyt po obchvate Prievidze a IV. okruhu Žiliny (Obrázok 3Chyba! Nenašiel sa žiaden zdroj odkazov. a Obrázok 4Chyba! Nenašiel sa žiaden zdroj odkazov.). Príčinou sú neodôvodnené zásahy do parametrov dopravného modelu, ktoré priamo vplyvajú na smerovanie dopravy¹.

Dopravný model predpokladá, že na žilinské sídlisko Vlčince, ktoré sa nachádza pri navrhovanej ceste, bude v roku 2050 smerovať 52 % všetkej dopravy do/zo Žiliny oproti 12 % v modeli súčasného stavu (Obrázok 3Chyba! Nenašiel sa žiaden zdroj odkazov., Tabuľka 1).

V budúcom stave model smeruje 17 % dopravy do/z Prievidze do 5 km vzdialenej, samostatnej a samostatne modelovanej obce Nedožery-Brezany, čo je v rozpore so základnými princípmi dopravného modelovania (Obrázok 4Chyba! Nenašiel sa žiaden zdroj odkazov., Tabuľka 1). Ďalších 17 % dopravy je smerovaných do časti Prievidza V, kde býva približne 5 % obyvateľov Prievidze². Podľa modelu by tak aj vozidlá z Bojníc, ktoré smerujú do Prievidze, často využívali obchvat mesta.

Tabuľka 1: Smerovanie dopravy cez konektory v Prievidzi a Žiline

Konektor	Podiel dopravy 2019	Podiel dopravy 2050
Prievidza: Nedožery-Brezany	0%	17%
Prievidza: Prievidza V	0%	17%
Prievidza: ostatné 4 konektory	100%	67%
Žilina: Vlčince 1	6%	26%
Žilina: Vlčince 2	6%	26%
Žilina: ostatných 38 konektorov	88%	49%

Zdroj: dopravný model, spracovanie ÚHP

Nevysvetliteľné zmeny dopravného zaťaženia

V okrese Prievidza ŠU bez vysvetlenia očakáva nárast počtu ciest automobilom o 160 % medzi rokmi 2019 a 2050. Očakávaná zmena dopravy podľa rastových koeficientov SSC a dopravného modelu pre D1 a R4 pri Prešove je pritom len 22 – 36 %³. Na rozdiel od Prešovského kraja prognóza spracovaná SAV⁴ predpokladá už v roku 2040 dokonca pokles počtu obyvateľov v okrese Prievidza o 11 %, aj nárast dopravy na úrovni okolia Prešova (36 %) by teda bol optimistický.

Pri Žiline a Nitrianskom Pravne počet vozidiel nevysvetliteľne klesá. Pri Porúbke ŠU očakáva pokles dopravy o 36 % medzi rokmi 2019 a 2050. Koeficienty rastu SSC predpokladajú v žilinskom kraji 25 % rast medzi rokmi 2020 a 2040 (2050)³. Na ceste II/519 pri Nitrianskom Pravne, kolmej na navrhnutý obchvat, je po realizácii prognózovaný pokles dopravy o 76 %.

Rozdiely medzi technickými návrhmi a modelom

Spracovanie obchvatov Partizánskeho s Návojevciami a Rajca v dopravnom modeli nezodpovedá skutočným technickým návrhom, čo ovplyvňuje prognózu dopravy. V prípade obchvatu Partizánskeho a Návojevci je modelovaný variant s križovatkou na severe Partizánskeho, napojenie na cestu II/579 obsahuje iba variant B (Obrázok 5, modrý). Vo variante A model nadhodnocuje dopravu na úseku pri Návojevciach, keďže

¹ Medzi súčasným a budúcim stavom sa líšia relatívne váhy konektorov. Konektory sú úseky modelovej siete, ktoré predstavujú tie časti jazdy, ktoré nie sú modelované explicitne (prejazdy ulicami, miestnymi komunikáciami, parkovanie a iné). V dôsledku zmeny váh konektorov sa mení aj celkové smerovanie vozidiel.

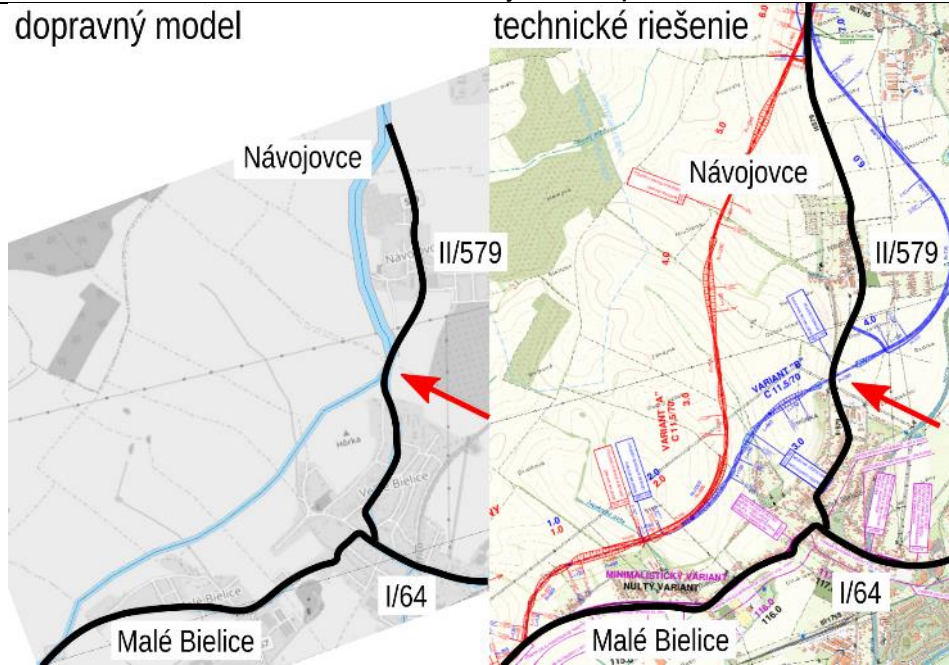
² Počet obyvateľov mestskej časti Prievidza V nie je dostupný z verejných zdrojov. Odhad na základe počtu obyvateľov obcí Veľká Čausa, Lipník a Chrenovec-Brusno, ktoré majú podobnú rozlohu ako obce v Prievidzi V, je 2500 obyvateľov.

³ Koeficienty rastu podľa technických podmienok TP 70 sú spracované do roku 2040, rovnaký kumulatívny rast možno použiť aj k roku 2050. Na počet ciest automobilmi vplyva najmä dostupnosť automobilu v domácnostiach. V súlade s pozorovaniami z rozvinutých krajín očakáva prognóza vývoja počtu automobilov pre dopravný model SR saturáciu (ukončenie rastu) počtu automobilov na priemernej európskej úrovni. Medzi rokmi 2040 a 2050 podľa prognózy dôjde len k zanedbateľnej zmene.

⁴ Šprocha, B., Vaňo, B., Bleha, B.: Kraje a okresy v demografickej perspektíve. Populačná prognóza do roku 2040.

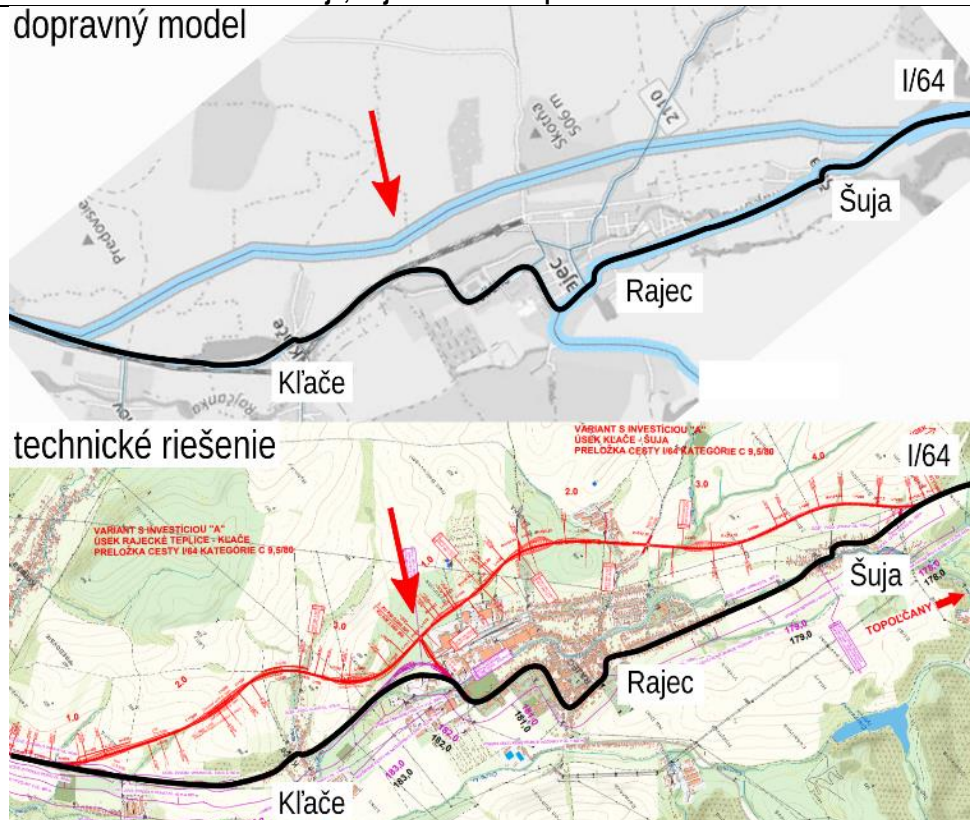
vozidlá smerujúce z alebo do Partizánskeho by obchvat podľa technického návrhu nemohli využiť. V modeli obchvatu Rajca chýba zjazd pri železničnej stanici (Obrázok 6).

Obrázok 5: Odlišné riešenie obchvatu Partizánskeho a Návojoviec v dopravnom modeli a technickom návrhu

Zdroj: dopravný model, ŠU, spracovanie ÚHP

Obrázok 6: Odlišné riešenie obchvatu Šuja, Rajca a Kľačí v dopravnom modeli a technickom návrhu

Zdroj: dopravný model, ŠU, spracovanie ÚHP

Analýza alternatív

ŠU navrhuje aspoň dve alternatívy pre každý úsek cesty, čo je v súlade s dobrou praxou. Posúdené sú len cestné alternatívy, potenciál železničnej dopravy je zohľadnený v dopravnom modeli. Alternatívami sú modernizácia existujúcej cesty alebo preloženie cesty mimo obcí (t. j. vybudovanie novej paralelnej cesty). Na niektorých úsekoch je navrhnutých viac stavieb, ktoré však v rozpore s metodikou MDV SR nie sú vyhodnotené samostatnými analýzami nákladov a prínosov.

Tabuľka 2: Prehľad úsekov a navrhovaných variantov

Úsek	Variet	Popis variantu	Dĺžka (km)	Náklady (mil. eur)
1 Rajčany - Partizánske	minimálny	modernizácia	6,4	16,6
	A	obchvat Žabokriek nad Nitrou	6,1	32,3
	B	obchvat Žabokriek nad Nitrou	6,1	34,3
2 Partizánske - Nováky	minimálny	modernizácia cesty I/64	24,9	37,6
	A	obchvat Partizánskeho a západný obchvat Návojoviec, obchvat Hradišťa, rekonštrukcia I/9	25,1	82,2
	B	obchvat Partizánskeho a východný obchvat Návojoviec, obchvat Hradišťa, rekonštrukcia I/9	26,1	75,5
3 Prievidza	minimálny	rekonštrukcia I/64, úpravy križovatiek	3,6	11,6
	A1	dokončenie I. etapy západného obchvatu (Bojnice - Prievidza, juh)	2,8	21,7
	A2	II. etapa západného obchvatu (Bojnice - Prievidza, sever)	3,9	27,2
	B	východný obchvat Prievidze	4,5	60,4
4 Prievidza - Kľačno	minimálny	modernizácia	15,0	17,8
	A	modernizácia cesty po Nitrianske Pravno, obchvat Nitrianskeho Pravna a Kľačna	14,6	45,2
5 Kľačno – Fačkov - Šuja	minimálny	modernizácia a rekonštrukcia úsekov cesty v zlom stave	20,1	24,6
	A	modernizácia a rekonštrukcia celej dĺžky	20,1	31,8
6 Rajec	minimálny	modernizácia, odstránenie železničného priecestia v Rajci	13,6	15,6
	A	obchvat Šuje, Rajca a Kľače, modernizácia pri Rajeckých Tepliciach	13,1	51,2
7 Porúbka - Lietavská Lúčka	minimálny	modernizácia	7,0	8,0
	A	privádzač k D1, obchvat Porúbky a Lietavskej Lúčky	3,8	46,1
	B	privádzač k D1, obchvat Lietavskej Lúčky	4,0	21,0
8 Žilina, juh - Žilina, východ	minimálny	úpravy I/18, I/60 a I/64, prestavba križovatky I/18 a I/60	7,6	28,8
	A	nová komunikácia medzi privádzačom Lietavská Lúčka a I/18	4,0	107,7
9 Žilina, I/18	minimálny	úpravy I/18, I/60, prestavba križovatky I/18 a I/60	8,8	27,7
	A	most medzi I/18 a II/573 (Strečno - KIA)	2,9	48,3

Zdroj: ŠU, spracovanie ÚHP

Vzájomný vplyv s ostatnými navrhovanými cestnými investíciami v regióne (preložky I/9 a I/64, resp. R2 a R8) nie je vyhodnotený. ÚHP navrhuje pripravovať komplexné štúdie uskutočniteľnosti, ktoré porovnajú rôzne módy dopravy a technické riešenia. Pre každú investíciu na Hornej Nitre boli vypracované samostatné štúdie uskutočniteľnosti, ktorých výsledky nie je možné porovnať pre odlišné dopravné prognózy. ŽSR pripravila ŠU modernizácie trate Jelšovce – Prievidza, SSC ŠU modernizácie I/64 v úseku Nitra - Topoľčany⁵, NDS pripravuje ŠU pre rýchlostnú cestu R8 a v budúcnosti môže byť vypracovaná ďalšia ŠU pre R2. Bez posúdenia celkového návrhu dopravnej infraštruktúry existuje riziko, že dôjde k realizácii vzájomne dopravne konkurenčných projektov,

⁵ Posudzovaný úsek končil na hranici NRSK a TNSK, kde začína úsek, ktorý je predmetom hodnotenej ŠU. Hranica krajov je administratívnou hranicou regiónov, v ktorých cesty spravujú IVSSC Bratislava a IVSSC Žilina.

čo zvýši celkové náklady bez zodpovedajúcich prínosov. Napríklad preložky na trase Rajčany – Hradište navrhnuté v ŠU sú alternatívou k novej ceste v smere Rajčany – Bánovce nad Bebravou (R8), voči ktorej neboli porovnané.

Modernizácie ciest sú navrhované s ohľadom na technický stav cesty podľa meraní SSC a závery bezpečnostnej inšpekcie. S výnimkou málo zaťaženej cesty cez Fačkov (menej ako 3 tis. vozidiel denne) je navrhnuté rozšírenie cesty na 9,5 m, čo je požiadavka pre cestu I. triedy. Rekonštrukcia ciest je navrhnutá podľa stavu povrchu a únosnosti vozovky.

V rámci modernizácií ciest je často navrhnuté prebudovanie križovatiek na okružné aj v extraviláne, alternatívy zvýšenia bezpečnosti a kapacity križovatiek posúdené nie sú. Pri prejazde okružnou križovatkou musí každé vozidlo spomaliť, čo znižuje prínosy z úspory času a zvyšuje spotrebu paliva. Kapacitu a bezpečnosť križovatky je možné zvýšiť aj zriadením samostatných odbočovacích a pripájacích pruhov. ŠU neobsahuje kapacitné posúdenie navrhnutých okružných križovatiek.

ŠU pri modernizácii cesty v Rajci a pri Chynoranoch navrhuje zrušiť železničné priecestia a nahradiť ich mostami, alternatívy zvýšenia plynulosti a bezpečnosti premávky neboli hodnotené. Zrušenie úrovňových priecestí by zvýšilo bezpečnosť a rýchlosť prejazdu cestou. Lacnejšou alternatívou, ktorá by prispela k zvýšeniu bezpečnosti cestnej a železničnej premávky, je osadenie závor na priecestí.

Dvojpruhové preložky ciest, s výnimkou obchvatu Rajca, sú bez zdôvodnenia navrhnuté v šírke 11,5 m, čo zvyšuje náklady na ich realizáciu bez dodatočných prínosov. Podľa českých cenových noriem sú cesty kategórie C9,5 o 20 % lacnejšie ako širšie C11,5⁶. Cesty široké 11,5 m sa na Slovensku navrhujú na medzinárodných ťahoch E, medzi ktoré cesta I/64 nepatrí. Metodika MDV SR pre spracovanie CBA považuje bezpečnosť kategórií C9,5 a C11,5 za rovnakú. Podľa technických podmienok pre výpočet kapacity⁷ je kapacita oboch typov ciest rovnaká.

Rajčany – Partizánske – Nováky

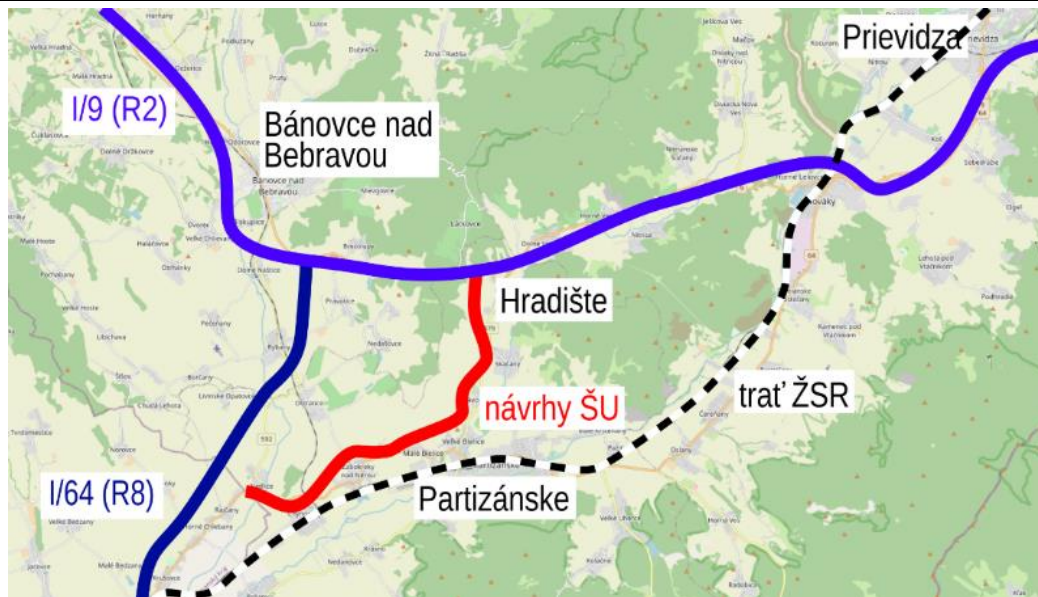
Nové cesty navrhnuté medzi Rajčanmi a Hradišťom sú alternatívnou trasou cesty I/64 voči trasovaniu smerom k Bánovciam nad Bebravou (R8), ich vzájomné porovnanie na základe rovnakých dopravných prognóz zatiaľ nespracúva SSC, NDS ani MDV (Obrázok 7). Prínosy závisia na existencii a parametroch R2 a R8. ÚHP odporúča spracovať komplexné posúdenie návrhov dopravnej infraštruktúry na základe jednotných podkladov.

Obrázok 7: Potenciálne dopravné investície na Hornej Nitre

---

⁶ Cenové normatívy stavieb pozemných komunikácií ve stupni záměr projektu, SFDI, <https://www.sfdi.cz/pravidla-metodiky-a-ceniky/cenove-databaze/>

⁷ Výpočet kapacit pozemných komunikácií, technické podmienky, MDV

Zdroj: ŠU, NDS, OSM, spracovanie ÚHP

ŠU navrhuje investície na ceste II/579 medzi Partizánskym a Hradištom pre prevedenie tranzitnej dopravy z I64 medzi Partizánskym a Novákmi, ktorá vedie cez viacero obcí. Na ceste I/9 medzi Hradištom a Novákmi je navrhnutá modernizácia. Dopravný dopyt závisí od parametrov cesty v trase I/9 (preložka alebo R2) a existencie alternatívnej trasy k Bánovciam nad Bebravou (preložka II/592 alebo R8). Bez posúdenia celkového návrhu dopravnej infraštruktúry existuje riziko, že dôjde k realizácii vzájomne dopravne konkurenčných projektov, čo zvýši celkové náklady bez zodpovedajúcich prínosov.

Nitrianske Pravno a Kľačno

Obchvaty Nitrianskeho Pravna a Kľačna sú spojené do jedného variantu, hoci sú dopravne nezávislé. Podľa metodiky MDV pre spracovanie ŠU a CBA by mali byť všetky stavby posúdené samostatne. ŠU neposudzuje možnosť čiastočného obchvatu Nitrianskeho Pravna medzi južným a východným vstupom do obce.

Žilina

V minimálnych variantoch riešenia dopravy v Žiline ŠU navrhuje stavbu mosta v križovatke I/18 a I/60 pre smery Trenčín – Martin, úprava križovatky nie je dopravne potrebná. Podľa kapacitného posúdenia bude križovatka po dokončení rozostavaného úseku D1 Dubná Skala – Lietavská Lúčka – Hričovské Podhradie vyhovovať potrebám dopravy aj vo výhlade.

Ekonomické hodnotenie

Ekonomickú návratnosť žiadneho z projektov nie je možné vyhodnotiť pre neobjektívny dopravný model, nekompletné odhady nákladov a iné chyby v spracovaní analýzy nákladov a prínosov (CBA). Pred akýmkoľvek ďalším postupom je potrebné vypracovať kompletne rozpočty a odstrániť chyby v modeli a CBA.

V analýzach CBA na úsekoch Rajčany – Partizánske – Nováky sa nulový a projektový stav líšia v ostatnej cestnej infraštruktúre, projekty tak nie sú porovnávané voči nulovému stavu. V nulovom stave pre oblasť Rajčany – Nováky sa neuvažuje s výstavbou R2, v investičnom variante R2 je. Výstavba R2 môže mať vplyv na celkové smerovanie dopravy na cestách posudzovaných v hodnotenej ŠU, v predloženej CBA nie je možné oddeliť vplyv I/64 a R2.

Do analýz CBA väčšiny projektov nevstupujú všetky budúce náklady, čo nesprávne zvyšuje ich návratnosť. Rozpočty sú spracované nekonzistentne, pre väčšinu variantov sú odhadnuté iba stavebné náklady, chýbajú budúce náklady na projektovú dokumentáciu a pozemky. Podľa odhadov ÚHP na základe údajov NDS tvoria náklady na projektovú dokumentáciu, pozemky a stavebný dozor asi 11 % celkových investičných nákladov.

Prínosy

Prínosy nie je možné objektívne vyčíslieť pre závažné nedostatky modelu a chyby v samotnej analýze.

Náklady

ŠU nevyčísluje náklady na všetky jednotlivé stavby a pre väčšinu úsekov je vypracovaný iba odhad stavebných nákladov. V rozpočtoch chýbajú náklady na ostávajúcu projektovú dokumentáciu a pozemky (Tabuľka 1 Tabuľka 3 **Chyba! Nenašiel sa žiaden zdroj odkazov.** **Chyba! Nenašiel sa žiaden zdroj odkazov.**). Spojené odhady nákladov sú spracované pre časti úsekov, ktoré obsahujú niekoľko preložiek (Partizánske, Návojovce, Hradište, Nitrianske Pravno, Kľačno).

Náklady na modernizácie ciest je možné znížiť návrhom lacnejších úprav križovatiek a zachovaním železničných priestreší. Návrhy modernizácii ciest obsahujú zmenu niektorých križovatiek na okružné, zlepšenie bezpečnosti a kapacity je možné dosiahnuť aj investične menej náročným pridaním samostatných odbočovacích a pripájacích pruhov alebo inštaláciou svetelnej signalizácie. Vybudovanie mosta v križovatke I/18 a I/60 v Žiline pre smery Trenčín – Martin nebude po otvorení D1 Hričovské Podhradie – Dubná Skala dopravne opodstatnené. Zvýšiť bezpečnosť železničných priestreší pri Chynoranoch a v Rajci je možné aj osadením závor bez potreby vybudovať mosty ponad trate.

Náklady na preložky je možné znížiť o 20 % návrhom v úspornejšej kategórii C9,5 namiesto C11,5. Podľa českých cenových noratívov sú cesty kategórie C9,5 o 20 % lacnejšie ako širšie C11,5⁶.

Optimalizáciou jednotkových cien je možné znížiť náklady na obchvat Porúbky a Lietavskej Lúčky (privádzač k D1) o 9,5 mil. eur (21 % z 46,1 mil. eur). Náklady na dostavbu I. etapy prievidského obchvatu môžu byť nižšie minimálne o 7,6 mil. eur (35 % z 21,7 mil. eur). Náklady je možné znížiť bez zmeny technického riešenia. ÚHP porovnal rozpočet s priemernými zmluvnými cenami stavebných prác na projektoch NDS. Pre privádzač D1 bolo možné porovnať 94 % stavebných nákladov. V prípade obchvatu Prievidze boli porovnané náklady vo výške 14,4 mil. eur s potenciálnou úsporou 7,6 mil. eur (53 %). Pri rovnakom percentuálnom znížení nákladov je potenciál úspory na nebenchmarkovaných položkách ďalších 3,9 mil. eur. **ÚHP odporúča ďalej optimalizovať všetky rozpočty benchmarkovaním cien stavebných prác alebo celých stavebných objektov podľa podrobnosti existujúcej dokumentácie.**

Odhad nákladov na 4 km dlhý IV. okruh Žiliny (108 mil. eur) je nadhodnotený, potenciál úspor je aspoň 52 mil. eur (48 %). NDS v minulosti obstarala diaľnice bez tunelov s podobnou objektovou skladbou za polovičné náklady na kilometer (10 – 14 mil. eur/km oproti 27 mil. eur/km). Pri cene 14 mil. eur/km by boli náklady na IV. okruh nižšie o 52 mil. eur. V procese hodnotenia projektu SSC znížila pôvodný odhad nákladov (725 mil. eur) opravou jednotkových cien.

Tabuľka 3: Položky v odhadoch nákladov jednotlivých variantov

Úsek, variant	Časť variantu	Dĺžka (km)	Náklady (mil. eur)	Náklady na km (mil. eur/km)	PD	P	SN
Rajčany - Partizánske							
minimálny	modernizácia I/64	6,4	16,6	2,6	Nie	Nie	Áno
A	modernizácia I/64 Rajčany - Chynorany	2,0	4,2	2,1	Nie	Nie	Áno
	obchvat Žabokriek nad Nitrou	4,2	27,6	6,6	Nie	Nie	Áno
B	modernizácia I/64 Rajčany - Chynorany*	2,0	4,2	2,1	Nie	Nie	Áno
	obchvat Žabokriek nad Nitrou	4,2	30,1	7,2	Nie	Nie	Áno
Partizánske - Nováky							
minimálny	modernizácia I/64	24,9	37,6	1,5	Nie	Nie	Áno
A	modernizácia I/9 Hradište - Nováky	15,6	5,2	0,3	Nie	Nie	Áno
	obchvaty Partizánskeho, Návojeviec (Z) a Hradišťa	9,5	77,1	8,1	Nie	Nie	Áno
B	modernizácia I/9 Hradište - Nováky	15,6	5,2	0,3	Nie	Nie	Áno
	obchvaty Partizánskeho, Návojeviec (V) a Hradišťa	10,6	70,3	6,7	Nie	Nie	Áno
Prievidza							
minimálny	modernizácia I/64	3,6	11,6	3,2	Nie	Nie	Áno
A1	dostavba I. etapy západného obchvatu Prievidze	2,8	21,7	7,9	Áno	Áno	Áno
A2	II. etapa západného obchvatu Prievidze	3,9	27,2	7,0	Áno	Áno	Áno
B	východný obchvat Prievidze	4,5	60,4	13,5	Nie	Nie	Áno
Prievidza - Kľačno							
minimálny	modernizácia I/64	15,0	17,8	1,2	Nie	Nie	Áno
A	modernizácia I/64 Prievidza - Nitrianske Pravno	6,8	9,0	1,3	Nie	Nie	Áno
	obchvat Nitrianskeho Pravna a Kľačna	7,8	36,2	4,6	Áno	Áno	Áno
Kľačno – Fačkov - Šuja							
minimálny	modernizácia I/64	20,1	24,6	1,2	Nie	Nie	Áno
A	modernizácia I/64	20,1	31,8	1,6	Nie	Nie	Áno
Rajec							
minimálny	modernizácia I/64	13,6	15,6	1,1	Nie	Nie	Áno
A	modernizácia I/64 Rajecké Teplice - Porúbka	5,0	6,0	1,2	Áno	Nie	Áno
	preložka I/64 Rajecké Teplice - Kľače	3,9	25,4	6,6	Áno	Áno	Áno
	preložka I/64 Kľače - Šuja	4,3	19,8	4,6	Áno	Áno	Áno
Porúbka - Lietavská Lúčka							
minimálny	modernizácia I/64	7,0	8,0	1,1	Nie	Nie	Áno
A	privádzač D1,- obchvat Porúbky a Lietavskej Lúčky	3,8	46,1	12,1	Áno	Áno	Áno
B	modernizácia I/64 a privádzač D1- obchvat Lietavskej Lúčky	4,0	21,0	5,3	Nie	Nie	Áno
Žilina, juh - Žilina, východ							
minimálny	opravy na cestách, most v križovatke	7,6	28,8	3,8	Nie	Nie	Áno
A	IV. okruh Žiliny	4,0	107,7	27,2	Nie	Nie	Áno
Žilina, I/18							
minimálny	opravy na cestách, most v križovatke	8,8	27,7	3,1	Nie	Nie	Áno
A	preložka I/18	2,9	48,3	16,9	Áno	Áno	Áno

* podľa ŠU je modernizácia súčasťou variantu, nie je zohľadnená v rozpočte
 PD – projektová dokumentácia, P – pozemky (výkupy a prenájmy), SN – stavebné náklady

Zdroj: ŠU, spracovanie ÚHP